

Olje- og Energidepartementet
Akersgata 59, 0180 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Fauske, 01.10.2019

Følgende organisasjoner har sluttet seg til uttalelsen:

Norsk Ornitologisk Forening Nordland (NOF Nordland)
Norges Jeger- og fiskerforbund Nordland (NJFF Nordland)
Naturvernforbundet i Nordland
Polarsirkelen friluftsråd
Vesterålen Turlag
Brurskanken Turlag

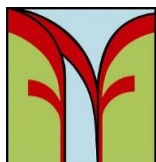
Uttalelse til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land

Vise til høring av NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land med høringsfrist 1.10.19. Forum for natur og friluftsliv i Nordland (FNF Nordland) har lest høringsbrevet og deltok på innspillmøtet i Trondheim 12.6.19. FNF Nordland har følgende innspill til rammeforslaget:

1. Om høringsforslaget

NVE har etablert et kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft. Det er publisert 21 temarapporter basert på en gjennomgang av norsk og internasjonal litteratur, erfaringer fra konsesjonsbehandling av vindkraftsaker og fra vindkraftverk i drift. Nasjonale fagmyndigheter og andre kunnskapsmiljøer innenfor de ulike temaene har deltatt i utarbeidelsen av rapportene.

I NVEs forslag er det pekt ut 13 områder som direktoratet mener er de mest egnede for vindkraft på land i Norge. Også innenfor de utpekte områdene vil det være områder som ikke egner seg for vindkraft på grunn av konflikt med viktige interesser, eller som følge av mindre

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

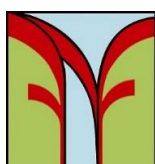
gode vindressurser. I høringsforslaget er det også presentert åtte områder som var nærmest å bli utpekt som mest egnet. Ved en annen vektlegging av de ulike forholdene, kunne noen av disse områdene blitt pekt ut. I høringsforslaget heter det at *NVE har lagt vekt på å unngå konflikter med viktige naturområder, og tatt betydelige hensyn til aktuelle tema, for eksempel friluftsliv, støy, fugle- og dyreliv, kulturminner og reindrift*. FNF Nordland mener det kommer dårlig frem hvordan vurderingene og avveiningene er gjort for å hensynta disse temaene.

FNF Nordland har i denne uttalelsen merknader til de områder som er pekt ut og som nesten ble pekt ut av NVE. I tillegg har vi merknader til de gitte konsesjoner som ikke er realisert eller at bygging ikke er påbegynt.

1.1 Departementet ønsker innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge

Noe av bakgrunnen og formålet med rammeplanen var å bedre kunne styre hvor det kan være egnet å søke om konsesjon for vindkraftverk og at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon. FNF Nordland er tilfreds med formålet og at rammen skal gi et oppdatert kunnskapsgrunnlag, men vi mener at rammen skulle kommet for lenge siden. Dette har i mange år vært etterspurt fra natur- og friluftslivsorganisasjonene.

Innføringen av el-sertifikater utløste en rekke konsesjonssøknader med enkeltvis behandlinger og etter hvert pakker med kraftanlegg i enkelte områder. NVE presset på for å få gitt konsesjoner, krevde prioriteringer og vedtak ble fattet uten å ta tilstrekkelig hensyn til innspill og innsigelser. Dette resulterte i mange vilkårlige konsesjoner gitt på et sviktende kunnskapsgrunnlag. Klima- og miljøminister Ola Elvestuen har nylig [innrømmet at flere konsesjoner ikke skulle vært innvilget](#) «– Vi burde hatt den nasjonale rammen for vindkraft tidligere. Det er enkeltprosjekter i sårbare områder som ikke burde hatt konsesjon, sier klima- og miljøminister, Ola Elvestuen.» Gitte konsesjoner med sviktende eller foreldet kunnskapsgrunnlag må oppheves. Ingen nye må tildeles.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

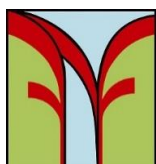
Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Dersom Regjering og vindkraftindustrien mener alvor med å imøtekomme protestene mot de mange vindkraftutbyggingen vi nå ser, må NVE på nytt gjennomgå gitte konsesjoner innvilget på et foreldet og sviktende kunnskapsgrunnlag. Gitte konsesjoner må evalueres og konsesjoner som ikke er bygd har behov for en ny utredning tilpasset dagens kunnskapsgrunnlag og lovverk. Om nødvendig må OED gå til Stortinget for å få føringer for å omgjøre de gamle konsesjonene.

Et samlet Storting står bak kravet om å gjøre vindkraft lønnsom jf. Energimeldinga 2016. Denne ensidige satsing på vindkraft på land er vanskelig å forstå når andre kilder eller teknologi for å produsere og frigjøre mer fornybar energi, som for eksempel havvind, energieffektivisering- og besparing, opprusting av gamle vannkraftverk, ikke blir vurdert som alternativ.

FNF Nordland er opptatt av en energi- og vindkraftpolitikk der kraftbehovet, klimaeffekten og tap av biologisk mangfold ved vindkraftindustri blir utredet. Heller ikke effektene av utenlandskabler for natur og samfunn er blitt utredet. Det som er klart er at både utenlandskablene og mer vindkraft i forsyningen, vil føre til langt mer effektkjøring av vannkraftverkene med store negative konsekvenser for de fiskeførende elvestrekninger. NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land har heller ikke utredet dette. Det må derfor stilles krav om slike utredninger ved de enkelte vindkraftsøknader.

I forbindelse med utredning av klimaeffekten må det også tas hensyn til at tapet av naturmangfold er en like stor trussel som klimaendringene. I den forbindelse må det internasjonale naturpanelets (IPBES) siste [tilstandsrapport](#) om jordas natur biomangfold tas sterkere med i betraktning og norske myndigheter må nå få et styrket vern av norsk natur. Intakt natur i seg selv er viktig for å bremse klimaendringene, blant annet som karbonlager. Det produseres store mengder fornybar energi i Nordland og det er et kraftoverskudd på 7 TWh av en samlet produksjon på 17 TWh. Det er ikke slik at vi må ødelegge mer natur for å stanse klimaendringene.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

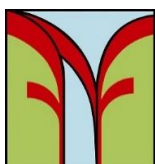
Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Vindkraftindustrien er en svært arealkrevende industri og plasseres uten unntak i inngrepsfrie naturområder, på fjellet og på fremtredende landskapselementer hvor det blåser godt. Dette har negative konsekvenser for naturen og dens økosystemtjenester, biologisk mangfold, friluftsliv, landskap, reindrift, reiseliv mv. FNF Nordland mener intakte naturområder, viktige friluftslivsområder, myrområder, villrein- og reindriftsområder må ekskluderes fra vindkraftindustri. Samtidig må nærområdene til verneområder, viktige områder for fugl og vilt, utvalgte kulturlandskap og viktige friluftslivsområder bevares uten forstyrrelser fra vindkraftindustri. Dersom vi ikke får endret dagens vindkraftpolitikk vil konfliktene bare fortsette og øke i styrke. Samtidig vil vi miste svært verdifulle naturområder.

Vindkraftanlegg er industri og vi mener at anleggene må legges til områder avsatt til industriformål i kommuneplanens arealdel. Det er ikke holdbart å dispensere fra LNFR-områder eller å omregulere til vindkraftformål. I dag det gis konsesjon etter energiloven og derfor uavhengig av planstatusen etter plan- og bygningsloven. Vi mener energiloven må endres og at planstatusen må få en avgjørende betydning for om det kan etableres vindkraftanlegg. Noe av årsaken til det økende konfliktnivået rundt vindkraftutbygging på land er at det foregår mye bak kulissene i form av grunneieravtaler med utbyggere og lobbyvirksomhet opp mot kommunene før det sendes melding til NVE. Det er også vanlig at inngrepene til vindkraftindustri blir større enn det som først ble omsøkt og senere beskrevet i detaljplaner. En god planprosess der planstatusen avklares først må foreligge. Dette vil redusere konfliktnivået og det vil gi NVE en god mulighet til å avvise prosjekter i en tidlig fase.

1.2 Eksisterende utbygginger og konsesjoner til vindkraft i Nordland

NVEs forslag til nasjonal ramme er rettet inn mot *fremtidige* utbygginger av vindkraft. Det er allerede gitt konsesjon til nesten 23 TWh vindkraft i Norge og av dette er i dag rundt 10 TWh i drift eller under utbygging. Gitte konsesjoner må evalueres, og konsesjoner som ikke er bygd, har behov for en ny utredning tilpasset dagens kunnskapsgrunnlag og lovverk. Om nødvendig må OED gå til Stortinget for å få føringer for å omgjøre de gamle konsesjonene.

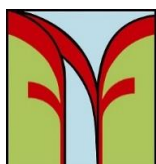
forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

I Nordland er det gitt konsesjon til bygging av flere vindkraftverk som også ligger i områder som ikke er foreslått som mest egnet av NVE. *Øyfjellet vindkraftverk* i Vefsn vil være ødeleggende for naturmangfold, reindrift og samisk kultur. Et vindkraftverk vil samtidig endre landskapsbildet betydelig til å bli et industriområde midt i et viktig friluftslivsområde. *Øyfjellet vindkraftverk* har fått konsesjon og er i detaljplanleggingsfasen, men utbygger har ikke kommet til enighet med reindriftnæringen, som var en forutsetning for konsesjonen. Vi mener konsesjoner gitt på et slikt grunnlag at utbygger skal komme til enighet med partsinteresser er å abdisere som planmyndighet. Det legger i dette tilfelle et umenneskelig press på reindriftsfamiliene som nærmest er å sammenligne med overgrep. Ingen innspill fra natur, friluftsliv eller reiseliv er blitt imøtekommet. Det har vokst fram stor lokal motstand til planene og lag/foreninger og reindriftnæringa har gått sammen for å vise sin motstand mot utbyggingsplanene. Dette er en konsesjon som aldri skulle vært gitt.

Andmyran vindkraftverk i Andøy vil være ødeleggende for et stort våtmarksområde med verneverdige myr. Myra har stor betydning som karbonlager og for et rikt fugleliv. Å bevare myra intakt er svært viktig i klimasammenheng. Konsesjonen ble gitt tilbake i 2006 men utbygger har ennå ikke klart å få realisert utbyggingsprosjektet. Utbygger har derfor ved flere anledninger søkt utsatt frist for idriftsettelse og forlenget konsesjon. NVE har nylig gitt utsatt frist og forlenget konsesjon til tross for stor motstand, en foreldet konsekvensutredning og ny lovning om myrvern. FNF Nordland har påklaget NVEs vedtak om utsatt frist for idriftsettelse.

NVE vektlegger el-sertifikatordningens utløp i 2021 og følger opp en praksis med *likebehandling* i stedet for å vurdere de innspill som kom gjennom høringen. Nye forhold, ny lovbestemmelse om ødeleggelse av myr blir ikke vurdert. Dette er en uakseptabel praksis og konfliktskapende. *Andmyran vindkraftverk* er et eksempel på en konsesjon som må trekkes tilbake. Konsesjonen ville ikke vært gitt i dag. Andøya ligger heller ikke inne i Nasjonal ramme for vindkraft på land, noe FNF Nordland støtter sterkt.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

2. NVEs forslag til egnede områder i Nordland

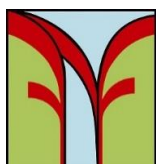
I forslaget til nasjonal ramme for vindkraft presenteres det et kart med 13 områder som NVE mener er *mest egnet* for ny vindkraftutbygging i Norge. Kart over disse områdene er [her](#).

I Nordland er det utpekt og foreslått *ett område* som mest egnet. Området *Namdalen* strekker seg fra Snåsavatnet i Trøndelag til Tosen i Bindal. Det omfatter hovedsakelig areal på vestsiden av E6 og avgrenses i vest av blant annet Namsos og Rørvik. Til tross for at det er pekt ut som et av de mest egnede områdene er det mange viktige miljø- og samfunnsinteresser i området. Som følge av mange andre naturinngrep er den samlede belastningen stor.

De viktigste interessene er knyttet til sørsamisk reindrift, språk og kultur. Etablering av vindkraft i området vil ha store negative konsekvenser for disse interessene.

Området berører i alt fire reinbeitedistrikt. Blant de berørte reinbeitedistriktene er Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt, hvor det utpekte området inkluderer omtrent halve arealet til reinbeitedistriktet med kalvingsland og parringsland, sentrale luftingsområder, flytte- og trekkleier og oppsamlingsområder. Halvparten av vinterbeiteområdene og store deler av egnede kalvingsområder er, uforståelig nok, innenfor utpekt område. Kalvvatnan vindkraftverk som i 2016 ble avslått av OED, etter klager fra FNF og Naturvernforbundet og reinbeitedistriktet, er det mest brukte kalvingsområdet. Bakgrunnen for Departementets vedtak den gang var at en utbygging ville være i strid med folkeretten. Departementet la også vekt på at tålegrensen for reindriften var nådd og la betydelig vekt på den samlede belastningen som følge av en rekke kraft- og infrastrukturinngrep fra før. FNF Nordland mener det er bra at selve Kalvvatnan er ekskludert i forslaget til nasjonal ramme, men stiller oss uforstående til hvorfor de store kalvings- og beiteområder i rundt ikke er ekskludert.

Det er også store naturverdier og særegne naturtyper knyttet til det utpekte området. Den nordlige delen av det utpekte området har viktige naturfaglige verdier knyttet til boreal regnskog med tilhørende rik lavflora, med forekomster av vedboende sopp og flere sjeldne og trua plantearter. Videre har det utpekte området innslag av varmekjære løvskoger og kalkbetingede naturtyper. Det er også flere svært viktige friluftslivsområder innenfor det utpekte området. Den nordligste delen av området grenser til Lomsdal-Visten nasjonalpark.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

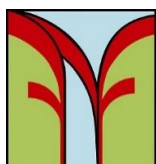
FNF Nordland mener hensynet til reindrift og sør-samisk kultur, friluftsliv og samla belastning for naturmangfold ikke blir ivaretatt ved utbygging av vindkraft i dette området. FNF Nordland mener området Namdal må tas ut i sin helhet for å ivareta betydelige samfunnsinteresser.

2.1 Områder som nesten ble pekt ut

NVE har analysert 43 områder i arbeidet med et forslag til nasjonal ramme. Arbeidet med å peke ut de mest egnede områdene har resultert i et forslag med 13 områder. Grensen/skillet har NVE satt etter å ha vektlagt forskjellige miljø- og samfunnsinteresser, nettkapasitet og produksjonspotensial. Den endelige nasjonale rammen kan likevel omfatte flere eller færre områder enn det NVE har foreslått, etter hva som vektlegges ved en politisk beslutning.

I høringsforslaget er det presentert åtte områder som var nærmest grensen for å være *mest egnet*. Ved en annen vektlegging av de ulike forholdene, kunne noen av disse områdene blitt pekt ut. I Nordland er det to større områder i Salten og på Helgeland som var nære ved å bli pekt ut.

Området **Salten** (figur 1) omfatter fjellpartier i Sørfold, Saltdal, Fauske og Bodø kommuner. Det er særlig samisk kultur, reindrift og lite ledig nettkapasitet som gjør at NVE ikke vurderer området som mest egnet. FNF Nordland mener NVE har gjort en riktig vurdering ved å ekskludere dette området som i tillegg har store verdier knyttet til friluftsliv og naturmangfold. Området omfatter de viktigste nærområdene for friluftsliv for blant annet innbyggere i de berørte kommunene. Sulitjelma i Fauske kommune er viktig utfartsområde for innbyggere i hele Salten med mange hytter og godt utviklet turløypenett, kjent for gode jakt og fiskemuligheter. Dette kommer også noe frem av Miljødirektoratets anbefaling hvor det pekes på områdene er av regional og nasjonal betydning. Det er vanskelig å se at vindkraftverk skal kunne etableres i disse områdene som er så betydningsfulle for friluftsliv.

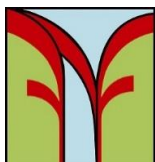
forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Saltdalen er en av landets viktigste områder for blant annet kongeørn og generell høy tetthet av rødlistet rovfugl og andre fuglearter. Vindkraft i dette området er ikke forenlig med disse naturverdiene som Norge er forpliktet til å ivareta. I Saltdal er det også viktige registreringer av nordflaggermus, som i likhet med fugl, er gjort vitenskapelig dokumentert at påvirkes negativt av vindturbiner. De botaniske registreringene er svært spesielle på begge sider av dalen, med særlig Junkerdalsura og Junkerdal nasjonalpark som viktige områder å trekke frem i denne sammenheng.

Området grenser mot Junkerdal nasjonalpark i øst, mot Rago nasjonalpark i nord og i sør grenser det til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Dette er områder med unike og verneverdige natur- og friluftslivsverdier. I tillegg til at det er uaktuelt å bygge vindkraftverk i nasjonalparkene mener vi at det er naturlig å avsette store buffersoner/hensynssoner utenfor nasjonalparkgrensene for å unngå større tekniske inngrep som vindkraftindustri. Vindkraftanleggene endrer landskapet og de påvirker opplevelsen av landskapet. Høye vindturbiner i horisonten vil bryte med opplevelsen av å utøve friluftsliv i nasjonalparker der friluftsliv er en del av verneformålet.

Det er også slik at store vannkraftutbygginger i området har medført stor samla belastning for natur og reindrift. FNF Nordland støtter NVE i at området Salten ikke kan tas med i rammeplanen.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

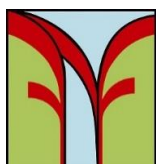
57.3 Salten

FAKTA OM OMRÅDET	
Fylke:	Nordland
Kommuner:	Sørfold, Fauske, Bodø og Saltdal
Totalt areal:	1 602 km ²
Totalt ikke-ekskludert areal:	703 km ²
Eksisterende vindkraftverk:	-
Ubygde vindkraftprosjekter med konsesjon:	-

Figur 1 Området Salten som nesten ble pekt ut i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft på land

Området **Helgeland** (figur 2) omfatter kommunene Rana, Nesna, Hemnes, Leirfjord, Vefsn, Vevelstad, Hattfjelldal og Grane. Dette er den indre delen av Helgelandskysten og noen store fjellpartier lenger inn i landet. Som i resten av Nord-Norge er reindrift en viktig interesse i dette området. Vindkraftverk kan også påvirke blant annet viktige friluftslivs- og reiselivsområder. Det er særlig samisk kultur, reindrift og lite ledig nettkapasitet som gjør at NVE ikke tar med området som mest egnet i sitt forslag. I tillegg er det allerede gitt konsesjon til vindkraft på Øyfjellet. Konsesjonen er gitt under forutsetning av at utbygger kommer til enighet med reindriften. FNF Nordland er sterkt kritisk til at planmyndigheten på denne måten abdiserer og overlater til partene å avklare stridsspørsmål. Det medfører et svært belastende press på de få reindriftsfamiliene når både utbygger og kommunen presser på for at staten nå skal overkjøre reindriften for at utbygger skal nå fristen for el-sertifikater. Det berørte reinbeitedistriktet dekker store deler av det aktuelle området. Området er derfor vurdert til å

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

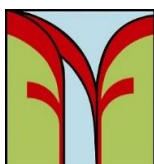
Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

være under grensen for hva som bør pekes ut til vindkraftindustri i forslaget til Nasjonal ramme for vindkraft på land. Konsesjonen til vindkraftindustri Øyfjellet må derfor oppheves.

Sjonfjellet i Nesna/Rana ligger inne i området som nesten ble pekt ut. Det har tidligere vært søkt om konsesjon til bygging av vindkraftverk på Sjonfjellet, til store protester fra lokalbefolkningen. I 2013 sa kommunestyrene i Nesna og Rana nei til vindkraftutbygging, dog mot 4 stemmer i Rana. På Sjonfjellet foreligger det nye planer om et vindkraftverk som bygger på den idé om å knytte vindkraftutbygging opp mot industri for å øke den sosiale aksept for vindkraftindustri i norsk natur. Det er en stor belastning for samfunnet med stadige omkamper og det bidrar bare til økt konfliktnivå.

FNF Nordland er godt kjent med at både NVE og Cicero har representert Norge i et EU-prosjekt med mål om å minke den folkelige motstand mot vindkraftutbygging. Hvordan denne kampanjen står i forhold til Miljøinformasjonsloven, der målet er å spre miljøinformasjon både fra myndigheter og fra private, og at folk flest kan delta i beslutningsprosessene, er nødvendig å få vurdert rettslig av uavhengige instanser. FNF Nordland ber Departementet ta initiativ til dette.

Sjonfjellet er et viktig landskapselement på Nordlandskysten og utgjør de store verdier knyttet til landskapsområdet Nordlandsverran. Det storslåtte åpne landskapet Nordlandsverran med den lange solgangen er unikt i verden, med en rik flora og fauna. De skånsomme fotavtrykk etter levemåte og bosetning har gitt området verdensarvkvatiteter, ikke bare i Vegaøyene. Landskapsverdiene gir verdiskapning for reiselivet og reindrift og fremmer et fysisk aktivt friluftsliv og folkehelse. Av hensyn til disse tema og interesser er det riktig av NVE å ekskludere de ytre delene av Helgelandskysten, samt og ikke ta med området *Helgeland* i sitt endelige forslag. Den store, og voksende motstanden mot et vindkraftverk på Sjonfjellet er også et tydelig signal på at området ikke må inn i nasjonal ramme for vindkraft på land. Helgeland har allerede tatt sin del av kraftutbygging i Nordland og Norge og gjenværende, inngrepsfri natur som er igjen, har desto større verdi.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

57.4 Helgeland

FAKTA OM OMRÅDET	
Fylke:	Nordland
Kommuner:	Rana, Nesna, Hemnes, Leirfjord, Vefsn, Vevelstad, Hattfjelldal og Grane
Totalt areal:	2790 km ²
Totalt ikke-ekskludert areal:	1210 km ²
Eksisterende vindkraftverk:	-
Ubygde vindkraftprosjekter med konsesjon:	-

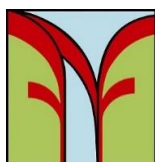
Figur 2 Området Helgeland som nesten ble utpekt i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft på land

FNF Nordland bidro med flere faglige innspill til Nasjonal ramme for vindkraft i forbindelse med høringen i 2018. Innspillet med disse vurderingene er lagt ved denne uttalelsen (vedlegg 1).

3. Konklusjon

FNF Nordland mener området *Namdal* må tas ut fra rammeplanen av hensyn til reindrift og samisk kultur, naturmangfold og samla belastning. Områdene som var nærmest å bli utpekt i Nordland, områdene *Salten* og *Helgeland*, kan ikke tas inn av hensyn til betydelige natur- og samfunnsinteresser.

NVE må nå gjennomgå de gitte konsesjoner innvilget på et foreldet og sviktende kunnskapsgrunnlag på nytt. Disse har behov for en ny utredning og må tilpasses dagens

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

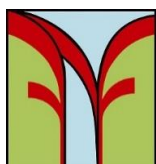
lovverk. Om nødvendig må OED gå til Stortinget for å få føringer om å omgjøre de gamle konsesjonene.

For FNF Nordland

Ylva Edvardsen
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

Kopi (per e-post) til:
Nordland fylkeskommune
Fylkesmannen i Nordland
Norsk Friluftsliv

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

nve@nve.no

Fauske, 20.10.2018

Følgende organisasjoner har sluttet seg til uttalelsen:

Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland (NJFF Nordland)

Vesterålen Turlag

Bodø og Omegns Turistforening (BOT)

Brurskanken Turlag

Norsk Ornitologisk Forening - NOF Nordland

Naturvernforbundet i Nordland

Innspill til nasjonal ramme for vindkraft på land

Bakgrunn

Olje- og energidepartementet (OED) har gitt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lede arbeidet med å lage et forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land. Fra Departementet heter det at de ønsker å legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft, og viser til energimeldingen. Det tas utgangspunkt i vindressurser og nettkapasitet, som igjen skal vurderes mot andre viktige miljø- og samfunnshensyn.

Forslaget til nasjonal ramme skal bestå av to deler:

- et oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft
- kart med oversikt over de mest egnede områdene for vindkraftutbygging i Norge

Forslaget til nasjonal ramme skal leveres innen 1.4.2019 og skal gjøres tilgjengelig for en offentlig høring. OED skal stå for høringsprosessen.

Merknader til rammeplanen

FNF Nordland er kjent med bakgrunnen for rammeplanarbeidet og har deltatt på NVEs informasjons- og innspillsmøte i Oslo 19. juni 2018. I det påfølgende kommer vårt innspill til høringen.

FNF Nordland må i første omgang presisere at de frivillige organisasjonene tilsluttet FNF Nordland har jobbet med mange tunge saker med fornybar energiproduksjon (vann- og vindkraftverk) etter at elsertifikatordningen ble innført. Det er en stor belastning for

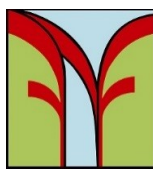
Forum for natur og friluftsliv i Nordland

Eiaveien 5, 8208 Fauske

nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46

www.fnf-nett.no/nordland

Org. nr.: 983267998

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

organisasjonene å nå måtte følge en nasjonal ramme for vindkraftverk, med den usikkerheten om hva det faktisk innebærer.

Våre merknader til høringsdokumentene er at vedlagte kart over analyseområdene burde vært bedre og det hadde vært behov for en kartløsning med høy brukervennlighet. Slik prosessen med rammeplanen er lagt opp er det grunn til bekymring for om alle fagtema vil bli ivaretatt.

Rammeplanen og planprosessen følger ikke bestemmelsene i plan- og bygningsloven og kravene om medvirkning uteblir. Kommuner, lokalbefolkning og organisasjoner har i liten grad vært involvert, slik vi vurderer det. Det er heller ikke opprettet lokale eller regionale referansegrupper eller arrangert folkemøter. Bærekraftighetsperspektivet blir heller ikke lagt til grunn til tross for at vindkraftverk beslaglegger store arealer og klimagevinsten ikke er utredet. Og dette i en tid da arealendringer og fragmentering av leveområder for dyr og planter er en større trussel for biologisk mangfold enn klimaendringene.

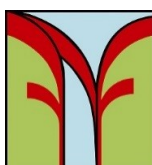
Noe av bakgrunnen og formålet med rammeplanen er å bedre kunne styre hvor det kan være egnet å søke om konsesjon for vindkraftverk og at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon. Dette blir lite hensiktsmessig når ikke kjente og ukjente verdier for natur, reindrift og friluftsliv legges inn i planen.

Vindkraftverk er ikke mindre konfliktfylt nå enn før el-sertifikatordningen ble innført og en nasjonal plan for vindkraft skulle vært igangsatt før den tid. Dette ble også etterspurt fra blant annet natur- og friluftslivsorganisasjoner. Nå skulle det heller vært foretatt en evaluering og utredning av vindkraftverk i Norge, og hvilke effekter vindkraftproduksjon har for natur, friluftsliv, reindrift, landskap miljø og klima.

Det som styrer aktuelle lokaliteter for vindkraftverk er vindressursene, og vindressursene i Norge er tidligere kartlagt på oppdrag av NVE. Under perioden med el-sertifikatordningen var det mange søknader om bygging av vindkraftverk i Nordland hvor lokaliseringen av søknadene lagt til områder kartlagt med gode vindforhold. De fleste søknadene ble imidlertid gitt avslag eller ble trukket av utbygger på grunn av høyt konfliktnivå og liten lønnsomhet. I denne perioden ble det gjort konsekvensutredninger, vindmålinger, vurderinger av lønnsomheten mv. i tillegg til vurderinger av kraftnettet og nettkapasitet. En skulle derfor tro at de mest aktuelle og lønnsomme områdene for vindkraftverk er på de områdene hvor det allerede har vært søknader inne og som er konsesjonsbehandlet.

I henhold til [THEMA - Rapport 2016 - 13 Energi og nettkapasitet i Nordland](#) er potensialet nå ca. 3000 GWh ny produksjon (som har fått eller er i konsesjonsprosess), og 420 GWh er under utbygging i Midtre og Nordre Nordland. Det meste av vindkraftpotensialet er imidlertid på Helgeland med prosjekter tilsvarende 2 000 GWh som har fått eller søkt konsesjon. Det samlede volumet som er under bygging er 720 GWh, og maksimalt 1000 GWh i tillegg til dette kan være realiserbart innen 2022.

Nordland fylke har et kraftoverskudd på over 40 prosent, nær 6 TWh. Til tross for mye kraftkrevende industri produseres det betydelig mer enn det forbrukes og mye eksporteres ut av fylket. Det er usikkert hvordan kraftetterspørselen vil endre seg, og det er en stor usikkerhet om lønnsomheten ved ny vindkraft. Det synes imidlertid klart at ferskvaren vindkraft skal inn i forsyningen lokalt og erstatte magasinkraft, som igjen skal eksporteres til

EU og England som balansekraft. Begge deler fører til økt effektkjøring av kraftverkene i Norge.

Selv om det bygges og oppgraderes nytt nett i Nordland så er det stor fare for flaskehalser i nettet med ytterligere kraftproduksjon. Den største begrensningen for ny kraft produksjon framover vil trolig oppstå i sentralnettet ([THEMA - Rapport 2016 - 13 Energi og nettkapasitet i Nordland](#)). I Statsnetts rapport [Økt vindkraftproduksjon og virkninger i transmisjonsnettet](#) pekes det på en forventning om «*at økte kraftpriser og fortsatt fallende drifts- og utbyggingskostnader vil gjøre det lønnsomt å bygge ut mye vindkraft uten subsidier i Norge i løpet av få år*». Men produksjon og lønnsomhet vil være avhengig av en rekke usikre faktorer, blant annet det nordiske og europeiske kraftprinsnivået og nettkapasiteten i Norge og mot utlandet. Den begrensede nettkapasiteten og flaskehalsene mellom Nord-Norge og Sør-Norge og reduserte kraftpriser gjør at Nord-Norge er mindre egnet for ny vindkraftproduksjon.

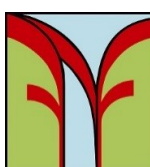
Rammeplanen skal styre hvor det kan være aktuelt med vindkraftverk og det skal være vanskeligere å få konsesjon i de områder som blir ekskludert. Rammeplanen skal ikke erstatte den ordinære konsesjonsordningen og det kan derfor fortsatt søkes om bygging av vindkraftverk der de finner gode vindressurser og uavhengig av rammeplanen. Videre kan det søkes i områder hvor det tidligere har vært søknader inne og som har blitt avslått på grunn av høyt konfliktnivå. Dette kan innebære tunge omkamper for lokalsamfunn, organisasjoner, kommuner mv.

Rammeplanen skal bidra til forutsigbarhet og en mer effektiv konsesjonsbehandling av søknader om vindkraftverk. Det skal legges til rette for *en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft* (jf. energimeldingen). De siste årene har det ikke kunne blitt bygd lønnsom vindkraft på grunn av lave priser, høye utbyggingskostnader og flaskehalser i overføringsnettet i Nordland. FNF Nordland antar at OED og NVE legger en potensiell importert prisvekst, lavere utbyggingskostnader og planlagte endringer/oppgraderinger i nettet (betalt av norske forbrukere) til grunn for «*langsiktig lønnsom vindkraft*». Etableringer av ny vindkraft etter 2021 vil i hovedsak styres av kraftprisen og at NVE ser for seg endringer i priser og som følge av Norges tilslutning til ACER og legger det til grunn i rammeplanens faglige innhold.

Rammeplanen må kunne gi føringer for NVEs reaksjoner og NVE må kunne være restriktiv og avslå søknader på et tidlig tidspunkt. På denne måte unngås unødvendig ressursbruk fra lokalbefolkning, frivillige organisasjoner, samfunnet, forvaltningen m.fl. Det må settes klarere grenser for hvilket handlingsrom kraftselskapene og vindkraftindustrien skal kunne ha. Dette vil bidra til regjeringens mål om en mer effektiv konsesjonsbehandling av fremtidige vindkraftprosjekter.

Kunnskapsgrunnlaget, faglig innspill og informasjon

NVE skal levere en rapport med oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av landbasert vindkraft. Det er sammen med Miljødirektoratet og Riksantikvaren pekt ut ni miljøtema som er relevante for arbeidet; naturtyper, fugl, pattedyr, flaggermus, villrein, friluftsliv, sammenhengende naturområder, landskap og kulturminner/kulturmiljøer. For disse

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

fagtemaene er det opprettet underprosjekter som skal resultere i en temarapport hvor det skal fremgå hvilke virkninger vindkraft kan medføre og hvilke virkninger som vurderes å være de viktigste. Konklusjonene samles til slutt i en egen rapport.

Det er viktig at tilgjengelig kunnskap om naturmangfold, friluftsliv, landskap og reindrift innhentes og at disse er oppdaterte. Eventuelle kartlegginger og verdisettinger av eksempelvis friluftslivskartleggingen vil ha et behov for en revisjon i enkelte kommuner. Særlig er kartleggingen av interesser for friluftsliv og reindrift i strandsonen, kyst og fjordområder mangelfull.

Rammeplanen må også benytte kunnskap som foreligger i kommuneplaner og regionale planer (f.eks. Regional plan for Vefsna og den regionale vannkraftplanen). Men det er også en forutsetning at tilgjengelig kunnskap er oppdaterte, og at det gjøres utredninger på konfliktfylte temaene ved vindkraftverk, samt klimaeffekten av ny vindkraft i Nordland. FNF Nordland synes det er meningsløst at områder for avslåtte konsesjoner for vindkraft, f.eks. Solværøyene og Kalvvatnan nå åpnes for søknad om konsesjon igjen. Vi mener avslåtte områder må ekskluderes for vindkraftindustri.

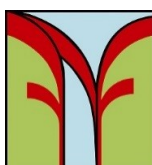
Også kunnskap fra foregående konsesjonsprosesser for vind- og vannkraftverk må benyttes. I disse har det vært avdekket store kunnskapshull for tema som blant annet naturmangfold, friluftsliv, landskap og reindrift. Det har også blitt gitt konsesjoner til prosjekter som aldri kunne realiseres på grunn av dårlig økonomi og manglende nettkapasitet. NVEs beslutning om å gi tillatelse til bygging av Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal var en stor feil og som ville fått alvorlige konsekvenser for reindriften og den sør-samiske kulturen. Konfliktnivået i forhold til naturverdier var imidlertid høyere, men ble ikke vurdert i konsesjonsvedtaket. OED omgjorde vedtaket etter klager fra blant annet FNF Nordland og Naturvernforbundet. Dette vedtaket og kunnskapen som kom frem i OEDs begrunnelse må benyttes i rammeplanarbeidet slik at områder som Kalvvatnan ekskluderes og faller inn under «ikke egnede områder».

I forkant av rammeplanarbeidet har Miljødirektoratet påpekt at kunnskapsgrunnlaget for å peke ut de mest verdifulle sammenhengende naturområdene og friluftsliv ikke er godt nok. FNF Nordland mener det må stilles strenge krav til kunnskapsgrunnlaget i en rammeplan dersom den skal ha en funksjon.

Friluftsliv

Friluftslivskartleggingen må revideres og legges til grunn, i tillegg må kunnskapen om friluftsliv på og ved sjøen må bli bedre. Nordlandskysten og landskapsområdet «Nordlandsværran», som strekker seg fra Trøndelag til Steigen, Lofoten inkludert, er aktuell for søknader om vindkraftverk.

Nordlandskysten har verdensarvverdier og viden kjent for sitt unike landskap med høy opplevelsesverdi. Da er det viktig å se på sammenhengen mellom landskap, friluftsliv og turisme i tillegg til at bruken av kystområdene til naturopplevelser og fysisk aktivitet må være kartlagt.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

De viktigste natur- og friluftslivsområdene, både lokalt og regionalt, må skjermes for vindkraftverk. Viktige utfartsområder for det tradisjonelle friluftslivet, jakt og fiske, samt turrutenett som vedlikeholdes av turistforeningene og Nordlandsruta må heller ikke utsettes for støy eller andre negative virkninger fra vindkraftverk. Nordlandsruta er en 650 km sammenhengende merket tursti som går langs grensen til Sverige fra Børgefjell til Bjørnfjell. Narvik, Sulitjelma, Bodø, Rana, Hemnes og Brurskanken turistforeninger drifter hver sin del av rutenettet.

Naturmangfold

Vindkraftverk er svært arealkrevende og naturtyper og habitater vil stå i fare for å bli ødelagt og fragmentert. Kartlagte, viktige naturtyper må ikke forringes av vindkraftutbygginger. I tillegg er det et stort behov for å øke kunnskapsgrunnlaget og kartlegginger av viktige naturtyper i Nordland.

Fugl

FNF Nordland mener at alle kjente og viktige lokaliteter for rovfugl og hubro må bli ekskludert. Vi er videre opptatt av at all tilgjengelig kunnskap og ny kunnskap om hubrobestanden og rovfugl i Nordland må frem i rammeplanen.

I 2014 ble det endelig vedtatt at det ikke skulle bygges vindkraftverk på Sleneset på bakgrunn av høyt konfliktnivå med naturmangfold og hubrobestanden. I vedtaket ble blant annet føre-var-prinsippet (jf. naturmangfoldloven § 9) anvendt. FNF Nordland er derfor tilfreds med at Sleneset i Lurøy kommune er ekskludert og ikke omfattes ikke av analyseområdene.

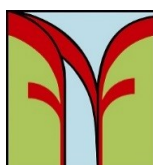
I vedtaket for Kalvvatnan ble dessverre viktige hekkeområder for jaktfalk kraftig neglisjert. Og det er ikke det eneste vedtaket om vindkraftverk der rovfugl ikke blir hensyntatt. Her må NVE sørge for fremtidige søknader om vindkraftverk tar disse hensynene. Videre må viktige områder for fugl, eks. Important Bird Areas (IBA) ekskluderes i rammeplanen og vindkraftverk styres bort fra disse områdene.

Det er viktige forekomster av havørn og hubro langs kysten, samt at det foregår mye trekk av gås og vadere langs kysten. Av hensyn til dette mener FNF Nordland at kystområdene vil være uegnet for vindkraft.

I kunnskapsgrunnlaget for rammeplanen må potensielle negative effekter fra vindindustri (som kraftlinjer, arealbeslag, trafikk og støy) gjøres bedre kjent. Dette gjelder selvfølgelig for alle ugler, rovfugl, sjøfugl, gjess, vadefugl mv. Av erfaring fra andre konsesjonssaker vet vi at kunnskapen om effekter og virkninger på fugl er for dårlig og blir for lite hensyntatt. I konsesjonsgitte/utbygde vindkraftverkene er det også manglende erfarings- og kunnskapsinnhenting gjennom for- og ettersøkelser. Det er et stort behov for flere og bedre kunnskapserfaringer og kunnskapsmangelen må komme godt frem i den nasjonale rammen.

Flere av fuglebestandene vil kunne gå en usikker fremtid i møte dersom det i rammeplanen legges opp til mange vindkraftverk med mangelfull kunnskap om virkningene.

FNF Nordland viser for øvrig til innspill fra Norsk Ornitologisk Forening.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Landskap

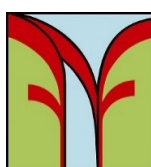
Nasjonalparker og verneområder er ekskludert i rammeplanen og FNF Nordland er tilfreds med at det er uaktuelt å bygge vindkraftverk i disse områdene. Verneområdene har mange ulike verdier og kvaliteter som ligger til grunn for vernet og i den forbindelse mener vi at rammeplanen må avgrense en buffersone fra alle verneområder for å unngå konflikter med vernestatusen. For eksempel er landskap og friluftsliv en del av verneformålet i flere nasjonalparker. Og vindturbiner som kan ses og høres fra nasjonalparkene vil ikke være forenlig med verneverdiene og formålene, til tross for at de ikke er fysisk innenfor vernegrensene.

Det kan være vanskelig å forstå hvordan NVE vil ivareta landskapskvalitetene i en rammeplan. Da Andmyran vindkraftverk fikk konsesjon i 2006 mente NVE at *«vindkraftverk er et symbol på ny fornybar energi og bærekraftig utvikling, og at dette kan føre til at dette landskapselementet får et positivt preg.»* I 2015 mente NVE at et vindkraftverk på Kalvvatnan ville *«oppfattes som et positivt landskapselement ved at det representerer elektrisitetsproduksjon basert på en fornybar energikilde, og dermed bidrar til å møte det moderne samfunnets behov for energi. Vindkraftverket kan på denne måten fremstå som et symbol på bærekraftig utvikling og oppfattes som et positivt innslag i landskapet.»* At myndighetene selv gjør seg opp et syn på hvordan vindkraftverk i naturlandskapet kan oppfattes blant befolkning, blir etter vår formening helt feil. Befolkningens oppfatning av vindkraftverk må i stedet kunne dokumenteres gjennom grundige undersøkelser, og disse må legges til grunn i NVEs kunnskapsinnhenting om virkninger av vindkraft.

Landskapsregionen «Nordlandsværran» omfatter de ytterste øyvær langs Nordlandskysten, fra Trøndelag i sør til Steigen i nord, inkludert Røst. Det storslåtte åpne øylandskapet og den lange solgangen er unik og på slike øyer er man nærmest alltid i synskontakt med hav og horisontlinje, og knapt noe sted i Norge og verden ser man så mye himmel som her. De skånsomme fotavtrykk etter levemåte og bosetning har gitt området verdensarvskvaliteter, ikke bare Vegaøyene, som nå har status som verdensarv. Landskapsverdiene gir verdiskapning for reiselivet og det fremmer et fysisk aktivt friluftsliv og folkehelse. Et vindkraftverk vil ha en visuell påvirkning innenfor denne sonen og vil dominere landskapsopplevelsen over store avstander, og dermed bryte med disse kvalitetene og fragmentere landskapsregionen. FNF Nordland er svært kritisk til å åpne for søknader om vindkraftutbygging i det åpne og særpregede landskapet som kjennetegnes ved «Nordlandsværran». Området må ekskluderes i rammeplanen.

Det blir stadig færre områder med inngrepsfri natur. Sammenhengende inngrepsfrie naturområder må ekskluderes for vindkraftverk i en rammeplan fordi dette er områdene som gjerne har størst verdi for natur, friluftsliv og reindrift. Aktuelle «egnete områder» må i størst mulig grad styres dit hvor det allerede finnes eksisterende infrastruktur, men da under forutsetning av det er grundige vurderinger knyttet til samla belastning fra de eksisterende inngrepene.

Reindrift

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Reindrift er ikke tatt med i eksklusjonsgrunnlaget. Derfor er det viktig at NVE sørger for at reinbeiteinteressene medvirker og kan uttale seg, og at det gjennomføres konsultasjoner i tillegg til Fylkesmannens vurderinger.

Området Kalvvatnan i Bindal kommune (analyseområde 27) er ikke egnet for vindkraftutbygging. Området har tidligere vært omsøkt for vindkraft hvor NVE også til slutt ga konsesjon. Etter flere klager til OED omgjorde departementet NVEs vedtak i 2016. OEDs vedtak og bakgrunn for vedtaket bygget på at en utbygging var i strid med folkeretten. OED la vekt på at tålegrensen for reindriften var nådd og la betydelig vekt på den samlede belastningen som følge av en rekke kraft- og infrastrukturinngrep fra før. De tematiske konfliktvurderingene konkluderte med at det ikke kan iverksettes avbøtende tiltak, noe også OEDs konkluderte med. Det aktuelle området og hele Voengelh- Njaarke reinbeitedistrikt er derfor ikke egnet for fremtidig vindkraftutbygginger.

FNF Nordland forventer at alle områder og reinbeitedistrikt hvor det har vært planer og søknader om vindkraftverk som er avslått av hensyn til reindrift og samisk kultur blir ekskludert. Det gjelder også i områder med eventuelle avslag om bygging av vannkraftverk der NVE eller OED har lagt vekt på reindrift og samisk kultur.

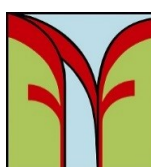
Samla belastning

Vindkraftverk er enormt arealkrevende og søknader om vindkraftverk skal vurderes opp mot de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7. Dette innebærer at søknader skal vurderes opp mot tidligere/eksisterende inngrep, nye og fremtidige planlagte inngrep.

På Øyfjellet i Mosjøen planlegges det et vindkraftverk som vil endre landskapsbildet og et viktig turområde i betydelig grad. Det bygges nå en sherpasti i tillegg til at det planlegges en gondolbane opp til fjellet. Dette er tiltak og inngrep som opprinnelig ikke lå til grunn i søknaden og i konsekvensutredningen, og som har *turister* som målgruppe. Dette er et eksempel på hvordan et område endres totalt i forhold til det opprinnelige med opplevelseskvaliteter som stillhet og inngrepsfri natur, til et industriområde med støy tilrettelagt for reiseliv. Opplevelseskvalitetene vil reduseres betydelig og dagens utøvelse av det tradisjonelle friluftslivet vil opphøre. Det som møter dem på fjellet er ikke spektakulær og intakte naturområder, men et vindindustriområde med vel 110 vindturbiner i et svært omfattende veisystem. I tillegg kommer naturligvis alle ulempene dette har for reindriften. Forutsetningen for konsesjonen var blant annet at det ble gjennomført avbøtende tiltak for å sikre adkomst til vinterbeitene. Forutsetningene for reindrift og friluftsliv blir imidlertid helt fraværende ved å tillate og gjennomføre disse tiltakene. Dette bidrar til en unaturlig høy menneskelig aktivitet og forstyrrelser. NVE har i tillegg tillatt ytterligere økt installert effekt med to transformatorstasjoner og forlengelse av kraftlinjen.

Oppsummering og merknader til hvert enkelt analyseområde

Nordland fylke har et kraftoverskudd på over 40 prosent, nær 6 TWh. Til tross for mye kraftkrevende industri produseres det betydelig mer enn det forbrukes og mye eksporteres ut av fylket. FNF Nordland anser derfor behovet for ny vindkraftindustri som ubetydelig i Nordland.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

I Nordland er det 7 analyseområder (27, 29, 30, 31, 32, 33 og 34). NVE skal analysere disse områdene og identifisere de mest egnede områdene for vindkraft. Miljødirektoratet og Riksantikvaren har ansvar for å analysere i forhold til deres tema og forvaltningsansvar. Alle analyseområdene er tilgjengelig på [NVEs nettsider](#).

Analyseområde 27

Områder som berører Kalvvatnan og viktige områder for Voengelh- Njaarke reinbeitedistrikt må ekskluderes. OEDs vedtak om Kalvvatnan vindkraftverk, og spørsmålet knyttet til folkeretten, legges til grunn for dette. Selv om NVE har manglende kunnskap om reindriften så er det mange erfaringer å hente fra denne saken, som kan overføres til andre saker og i rammeplanen.

Det må ikke lokaliseres vindkraftverk som kan ses visuelt fra dem som utøver friluftsliv i Lomsdal-Visten nasjonalpark. Et vindkraftverk vil representere et industrialisert landskap og en motsetning i forhold til det naturlige landskapet friluftslivsutøvere ønsker å oppleve.

I analyseområdet er det mange vassdragsinngrep og annen infrastruktur som har medført en stor samla belastning for natur, friluftsliv, landskap og reindrift. Dette må også hensyntas.

Analyseområde 29

Analyseområdet strekker seg fra Vevelstad i sør til Glomfjorden og Bolga i nord.

Her er det en lang kyststrekning med unike landskapsverdier (eks. Nordlandsværran) og kvaliteter som må tas hensyn til. Området må ekskluderes for vindkraftindustri.

Kystriksveien, som går gjennom deler av området, er verdenskjent for den unike naturen og adgangen til tur- og opplevelser dette gir, både i friluftslivssammenheng og for turisme.

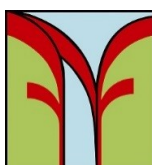
På Sjonfjellet (Nesna og Rana kommuner) er det en søknad om vindkraftverk som er «stilt i bero» fordi prosjektet ikke kan realiseres innen fristen for å få elsertifikater. I tillegg var det stor lokal motstand både i Nesna og Rana.

Det må ikke lokaliseres vindkraftverk som kan ses fra de som utøver friluftsliv i Lomsdal-Visten nasjonalpark.

FNF Nordland kan ikke se at område 27 har egnete områder for vindkraft i det hele tatt.

Analyseområde 30

Området helt nord-øst (Umbukta - Junkerfjellet, Virrvassdalen, Nasafjell og Raudfjellet) har store områder som ikke er egnet for vindkraftverk. Dette er et kjerneområde for friluftsliv med sterke jakt- og fiskeinteresser. Her strekker det seg et langt turrutenett med godt besøkte hytter som eies og vedlikeholdes av Rana Turistforening. I Hemnes kommune vil det være friluftslivet rundt Okstindmassivet og turrutenettet til Hemnes Turistforening som har så stor

regional betydning at det ikke er forenlig med vindkraftverk. Det gjelder også videre sørover mot Børgefjell, med Nordlandsruta, Krutfjellet, Susendal m.v. Dette er også områder som er svært viktig for reindrifta.

Innenfor analyseområdet er det kommuner som virkelig har bidratt til kraftproduksjon. I Hemnes er vel 97% av vassdragsnaturen regulert og i Rana vel 86%. Befolkning og lokalsamfunn har over lang tid bidratt til elforsyning langt utover det lokale behov for energi og med energiintensive varer for et internasjonalt marked. Det er også grunn til å minne om at de store kraftutbyggingene ble akseptert for å sikre arbeidsplasser lokalt. Arealbeslag og areaforringelse har imidlertid ført til betydelig ulempe for naturens egenverdi, naturens økosystemtjenester, reindrift, landskap og friluftsliv.

Av hensyn til de store arealbeslag og naturinngrep gjennom store vannkraftutbygginger, kan ikke FNF Nordland se at det skal finnes egnete områder i analyseområde 30.

Analyseområde 31

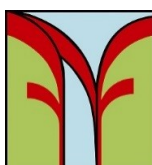
Nasjonalparkene Junkerdal, Saltfjellet-Svartisen, Låhko og Rago Nasjonalpark er naturligvis ekskludert men ekskluderingen følger stort sett vernegrensene. Det må ikke lokaliseres vindkraftverk i nærhet til nasjonalparkene fordi det kan ha negative virkninger for verneverdier som reindrift og samisk kultur og for friluftslivsutøvelsen. Her finnes store verdier for natur og friluftsliv i randsonen til nasjonalparkene og enkelte ganger langt utenfor vernegrensen. Sulitjelma er det største utfartsområdet for friluftsliv og for hytteiere i regionen, kartlagt og verdisatt som svært viktig og landskapet er av stor betydning for naturopplevelsene.

Analyseområdet strekker seg opp mot Rago nasjonalpark i nordøst. Også her er det vanskelig å se at vindkraftverk skal kunne etableres da dette er viktige områder for friluftsliv, herunder jakt og fiske. Området er også svært viktig for reindriften. Store vannkraftutbygginger i området gjør at kraftutbygginger har medført stor samla belastning for disse interessene. FNF Nordland mener hele området fra nordøst og sørover langs svenskegrensen og Junkerdal nasjonalpark, og vestover mot E6 (Saltdal, Fauske og Sørfold kommuner) ikke egner seg for vindkraftverk.

Viktige friluftsområder rundt Børvasstindan er ekskludert men FNF Nordland ser ingen grunn til å ikke ekskludere også Lurfjell-området med blant annet Lurfjellhytta. Hele området sørøstover mot Beiarfjellet (Rv813) må ekskluderes av hensyn til friluftsliv, naturmangfold og reindrift. Også områdene rundt Låhku nasjonalpark og Sundsfjordfjella må også ekskluderes fordi dette er svært viktige friluftslivsområder.

Analyseområde 32

Områdene øst for E6 gjennom Sørfold og Hamarøy har stor betydning for friluftsliv, reindrift og landskap. Her er det sterke jakt- og fisketradisjoner og et unikt landskap. Her er de fleste innsjøene regulert i forbindelse med store vannkraftutbygginger (Veikdalselva/Kobbelvassdraget m/ Kobbelv kraftverk m.v.) Dette aktuelle området egner

seg ikke for vindkraft av hensyn til de nevnte interessene, inngrepsfri natur og samla belastning.

Analyseområde 33

I analyseområdet er det et vindkraftverk under utbygging i området Lafjellet-Ånstadblåheia på Langøya. Dette var et viktig turområde som lokalbefolkning og Vesterålen Turlag m.fl. hadde sterke innvendinger imot. Noen kilometer lenger sør er Steiraheia-Bøblåheia, et område som ligger helt i nærhet til Sortland by og et vindkraftverk her vil berøre det mest brukte turområdet i Vesterålen. Her er det titusenvis med besøkende og Vesterålen Turlag har ei hytte i området med samiske kulturminner. Populære turområder som Vetten-Lynghaugtinden og Dronningruta mellom Nyksund og Stø (utpekt som nasjonal turiststi) må ikke få redusert sin verdi og betydning for samfunnet gjennom bygging av vindkraft.

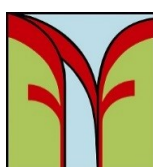
På Andøya er det gitt konsesjon til et vindkraftverk på Andmyran. Konsesjonen ble gitt tilbake i 2006. Konsesjonen er revidert og fornyet etter søknad på grunn av manglende lønnsomhet. Etter det vi kjenner til er det ingen umiddelbare planer om oppstart. Denne planlagte utbyggingen vil beslaglegge store myrområder og særlig verdifull eksentrisk høgmyr. Det er også et rikt fugleliv som er knyttet til området, med blant annet rovfugl (eks. havørn og vandrefalk) og vadefugler.

På Hinnøya er det viktige friluftslivsområder som ikke er egnet for etablering av vindkraftverk. Området Bogheia med Tverrfjellet, Tennfjellet og fiskevann, jf. naturbase/friluftslivskartleggingen, er et utfartsområde som er svært viktig for friluftsliv. Ingemannhytta (Vesterålen Turlag) og turløypa fra Sørfjorden og godfjorddalen og nærliggende turområder er ikke egnet for vindkraftverk. Av hensyn til disse interessene og den samlede belastningen et vindkraftverk i dette området vil ha for friluftsliv, natur og reindrift må hele området ekskluderes.

Møysalen nasjonalpark er naturligvis ikke egnet som område for vindkraftverk, men i likhet med alle nasjonalparker må det være en større buffersone fra nasjonalparkgrensene til vindkraftverk. Dette for å unngå konflikter et vindkraftverk og turbiner vil ha for natur- og landskapsopplevelsen for de som ferdes i nasjonalparken. Vindturbiner er ekstremt høye og ses på svært lange avstander når forholdene er til rette for det.

Analyseområde 34

Analyseområdet omfatter Tysfjord, Ballangen og Narvik kommune i Nordland fylke (og flere kommuner i Troms). I denne delen av Nordland fylke er det et stort press på inngrepsfri natur, landskap, naturmangfold, reindrift og landskap. Det er store vannkraftutbygginger som har resultert i stor samla belastning og stor reduksjon av arealer med inngrepsfri natur. I analyseområdet er det store arealer med svært viktige friluftslivsområder, og områder med stor betydning for jakt- og fiskeinteressene som ikke ekskludert i kartgrunnlaget til NVE. Her er det også flere kalkrike fjellområder med svært sjeldne arter. Disse områdene må nå bli ekskludert. Vi viser videre til Narvik og Omegn Turistforening sine nettsider for mer informasjon om deres turruter og hytter.

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Det må også nevnes at på Nygårdsfjellet i Narvik er det allerede oppført vindturbiner, og i Tysfjord er Sørfjorden vindkraftverk under bygging. Rammeplanen må se disse inngrepene i sammenheng med nye arealer for eventuelle vindkraftverk.

Hele analyseområdet 34 innenfor Nordland fylke er ikke egnet for ytterligere naturinngrep av en slik dimensjon som et vindkraftverk utgjør. Her er det svært viktige friluftslivsområder, naturtyper og sjeldne arter.

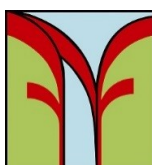
For FNF Nordland

Ylva Edvardsen
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

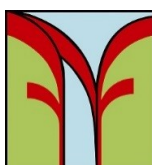
Kopi (per e-post) til:

Nordland fylkeskommune
Fylkesmannen i Nordland
Miljødirektoratet
Naturvernforbundet
Den Norske Turistforening
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norsk friluftsliv

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998